

Bizonyos kisajátítási esetekben az 1920. évi XXXIV. t.-c. is az illetékmentességet biztosította, és pedig amint a törvényjavaslat indokolása kifejezi is, azokban a legnyilvánvalóbb esetekben, amikor a kisajátítás annyira közérdek, hogy azokat a közzintézményeket, amelyeknek a kisajátításra szükségük van, az illetékekkel megterhelni nem szabad, viszont a kisajátítást szenvedőt, aki sok esetben tényleg nem érdekelt és esetleg kárt szenved a kisajátítás folytán, az illeték fizetésére szorítani nem méltányos.

Ezeket a kivételes kisajátítási eseteket, amelyekre az illetékmentességet továbbra is fenntartotta, az 1920. évi XXXIV. t.-c. 113. §-ának (1) bekezdése az 1881. évi XLI. t.-c. 1. §. 1—12. pontban felsoroltakra korlátozta.

Községekben új utcák és közterek nyitására és egyéb közérdekű célok megvalósítására szükséges közérdekű kisajátítások eseteit az 1881. évi XLI. t.-c. 2. és 3. §-a sorolja fel és ezeket a 2. §. is az 1. §-ban felsoroltakon felüli eseteknek minősíti.

Mindezekből kétségtelen, hogy a kisajátításokra fennállott általános illetékmentességet az 1920. XXXIV. t.-c. 113. §. (1) bekezdése kizárólag az 1881. évi XL. t.-c. 1—12. pontjaiban felsorolt esetekre korlátozta és kedvezményként tartotta fenn.

A kedvezményekre vonatkozó törvények pedig szorosán magyarázandók.

Ezért a törvény szövegének és fentiek szerint a törvényhozó akaratának is megfelel a 162. számú jogegységi megállapodásban kifejezésre juttatott törvénymagyarázat, illetve az erre alapított jogi álláspont.

Ellenkező álláspont a törvény szövegével ellenkezik, contra legem magyarázni pedig nem szabad.

A részvénytársaságok és biztosító intézetek által az 1920. XXIV. t.-c. 20. §-a alapján fizetendő rendbírságnál az elévülés az illeték befizetésére megállapított határidő utolsó napjával veszi kezdetét. (Közigazgatási Bíróság 208. számú jogegységi megállapodása.) Az illetékszabályok 220. §-a úgy rendelkezik, hogy „azon kihágás, melyért az illető tettes a vétkes cselekmény vagy mulasztás napjától számítandó 3 év alatt kérdőre nem vonatott, büntetés tárgya többé nem lehet.”

Az illetékszabályoknak ebből a rendelkezéséből nyilvánvaló, hogy a büntetés a mulasztással függ össze s annak elévülése a vétkes cselekmény elkövetésének, vagy a mulasztásnak napjával veszi kezdetét.

Az illetékszabályoknak ezzel a világos és határozott rendelkezésével szemben közömbös, hogy a büntetés viselésére, illetőleg a rendbírság fizetésére milyen módozatokat állapítanak meg törvényes rendelkezések, nevezetesen a büntetést illetőleg a rendbírságot a vétkes cselekményt elkövető vagy a mulasztó fél egy összegben egy-

szerre, vagy részletekben és ismétlődő időpontokban tartozik viselni, illetőleg fizetni, mert ezek a körülmények az illetékszabályok előbb idézett rendelkezését nem érintik.

Egyébként pedig sem az 1920:XXIV. t.-c. 20. §-a, sem más törvényhely nem tartalmaz az elévülés tekintetében az illetékszabályok 220. §-ában foglaltaktól eltérő rendelkezést.

JOGÉLET.

A főváros perei. A közelmúltban sorozatos támadások érték a székesfőváros tiszti ügyészségét; megvádolták különböző oldalról, hogy a főváros érdekeit nem képviseli kellő rátermettséggel és, hogy pereit elveszti.

Most adta közre Dr. Szemethy Károly székesfővárosi tiszti főügyész a fővárosnak 1930. évi január hó 1. napján folyamatban volt és ettől az időponttól 1934. május hó 1. napjáig folyamatba tett pereiről a székesfőváros közigazgatási bizottságához intézett jelentését.

A jelentés a Fővárosi Közlöny 1934. évi június 19-i számának mellékleteként is megjelent, s ezáltal annak adatai a nyilvánosság számára hozzáférhetővé váltak.

A jelentés érdekes adataiból felemlítjük a következőket, mint olyanokat, amelyek — számszerű adataikkal mindennél határozottabb cáfolatát adják az említett híreszteléseknek, — s amelyek lapunk jogász olvasóközönségét is bizonyára érdekelné fogják.

Kitűnik a jelentésből és az ahhoz csatolt részletes kimutatásokból, hogy a székesfőváros által harmadik személyek ellen indított, s a fenti időszakban folyamatban volt és folyamatba tett 6769 drb., összesen 5,617.853 P 64 f. perértékű per közül mindössze 32 drb., összesen 51.211.— P perértékű per nyert a fővárosra nézve jogerős kedvezőtlen ítélettel befejezést.

Ezen perekből a szóbanforgó 4 és $\frac{1}{2}$ év alatt a székesfővárosra mindössze 2696 P 10 fillért kitevő megterhelés (perköltség stb.) háruult.

Ez a megterhelés a székesfőváros által harmadik személyek ellen indított úgynevezett felperesi perek 5,617.853 P 64 f-t kitevő perértékének 0.0479 %-a.

A székesfőváros fentemlített felperesi pereiből ezenkívül összesen 569 drb., 1.087.009 P 78 f. perértékű per végződött egyezséggel, ezen perekből azonban sem költség, sem egyéb címén a fővárosra semmiféle megterhelés nem háruult.

Harmadik személyek által a főváros ellen indított, s a fenti időszakban folyamatban volt, illetve folyamatba tett 716 drb. összesen 18,443.486 P 98 f. perértékű alperesi perből a székesfővárosra nézve 131 drb. 378.150 P 78 f. perértékű pert nyert a fővárosra nézve jogerős kedvezőtlen ítélettel befejezést.

Még kell jegyeznünk, hogy ezen alperesi perek között szerepelnek a szolgáltatási szerződésből eredő, az objektív kártalanítási felelősségen alapuló, a tiltott cselekményből, orvosi műhibából stb. eredő perek, valorizációs perek és igénypererek is, amelyek nagyrésztében az alperesi védekezés nem is irányulhat arra, hogy alperes a kereseti igény folytán marasztaltassék-e, vagy sem, csupán arra, hogy a marasztalási összeg a kereseti összeggel szemben az alperesi védekezés következtében milyen összegre legyen mérsékelhető.

Kitűnik a jelentéshez ugyancsak csatolt kimutatásokból, hogy